

predsednik grof Kielmannsegg, ki je bil dotlej dolenjeavstrijski cesarski namestnik. Drugi ministri so bili: Podmaršal grof Zeno Welsersheimb za deželno brambo, vitez Apolinar pl. Jaworski minister brez portfelja, dr. Evgen vitez Böhm pl. Bawerk za denarstvo, dr. Ferdinand pl. Blumenfeld voditelj poljedelstva, dr. Henrik pl. Wittek voditelj trgovine, dr. Edvard Rittner voditelj bogočastja in nauka, dr. Karol vitez Krall pl. Krallenberg voditelj pravosodja.

To ministerstvo je doseglo, da je državni zbor dovolil potrebno svoto za ustanovitev celjske dvojezične spodnje gimnazije. Sekcijski načelnik Rittner, kot voditelj ministerstva za bogočastje in nauk, je prepustil poslanski zbornici odločitev, ako želi sprejeti ali pa odkloniti dotično svoto. Tako je bila rešena zadeva, ki je toliko razburila Nemce ter malone postala svetovne važnosti. Grof Kielmannsegg je tudi izdal znane „uradniške naredbe“, kako je uradnikom postopati v uradu in javnem življenju.

V tem času je bila deželna razstava v Levovu, kamor je tudi prišel cesar, da se prepriča o napredku Galicije in Vladimirije. Cesarski namestnik v Galiciji je bil tedaj grof Badeni, katerega je cesar posebno odlikoval in mu izkazal izredno zaupanje. Že tedaj so slutili, da bode cesar v kratkem času poklical grofa Badenija v ministerstvo. Jeseni leta 1895. je odstopilo uradniško ministerstvo, in cesar je poveril sestavo novega ministerstva grofu Badeniju. (Dalje prih.)

O uredbi učiteljskih plač na Kranjskem.

III.

1. Opravilne doklade.

Učitelj ostane učitelj, naj ima tudi naslov nadučitelj. Postavili smo princip, da se ima plača ravnati le po službenih letih in službenem kraju. Iz tega sledi, da bodi plača sama na sebi za vse jednaka, tedaj taka za učitelja kakor za nadučitelja. Koliko je tovarišev, ki le zaradi višje plače prosijo za nadučiteljska mesta, a so potem s svojim mestom nezadovoljni. Mnoge skrbi in neprilike ima namreč nadučitelj, katerih so učitelji prosti. Koliko je pa tudi tovarišev, vrlih pri izvrševanju svojega poklica, ki kljub mnogim prošnjam takega mesta niti dobiti ne morejo. Ali se je čuditi, da zavlada pri takih, po tolikih brezuspešnih poskusih nekaka ravnodušnost do vsega,

kar gotovo ni šoli v korist. Pravica in navadni razum že tirjata, da imej nadučitelj le tako plačo, ki je njegovim službenim letom primerna.

Take razmere opazimo prav lahko pri železnici, kjer ima čestokrat načelnik postaje manjšo plačo, kakor uradnik na isti postaji.

Prezreti se pa ne sme, da imajo voditelji razun šolskega dela, kakoršnega imajo drugi učitelji, še obilico drugega posla.

Za ta opravila, ki jih ima nadučitelj več, mu pristojna delu primerna opravilna doklada.

Opravlne doklade v drugih deželah so razvidne iz nastopnega pregleda, ki se pa ozira le na ljudske šole:

Dežela	Leto postave	1 razrednice	2 razrednice	3 razrednice	4 razrednice	5 razrednice	6 razrednice	7 razrednice	8 razrednice	Plač. razred				Opomba
										I.	II.	III.	IV.	
Avstrija n. Anizo	1870	—	—	100	100	100	100	100	100	—	—	—	—	
Avstrija p. Anizo	1896	50	100	100	150	150	200	200	200	—	—	—	—	
Bukovina	1873	—	50	100	150	150	150	150	150	—	—	—	—	
Česka	1892	80	100	125	150	200	200	200	200	—	—	—	—	
Dunaj	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	nadučitelji imajo 400 gl. plače več
Dalmacija	1871	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100	60	—	
Galicija	1896	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100	50	50	
Goriško	1879	30	50	75	100	100	100	100	100	—	—	—	—	
Istrija	1874	30	50	75	100	100	100	100	100	—	—	—	—	
Koroško	1871	30	60	90	120	150	150	150	150	—	—	—	—	
Kranjsko	1877	30	50	75	100	100	100	100	100	—	—	—	—	
Moravsko	1870	des. let. 60	100	100	100	200	200	200	200	—	—	—	—	
Predarelsko	1870	—	—	—	—	—	—	—	—	200	100	50	—	
Solnograško	1870	—	—	—	—	—	—	—	—	200	200	100	100	
Šlezija	1870	—	—	—	—	—	—	—	—	200	200	100	50	
Štajersko	1874	40	—	—	—	—	—	—	—	100	100	50	—	
Tirolsko	1892	—	10	20	30	40	50	60	70	—	—	—	—	

Kakor razvidno, bili so v raznih deželah najrazličnejši nazori pri določitvi opravilne doklade. Večina dežel je določila opravilne doklade po številu razredov, kar je tudi najbolj naravno. Vendar bi se moralo pri tem ozirati na naše razmere. Če pregledujemo število šolo obiskujočih otrok, vidimo, da so posebno nekatere jednorazrednice preobljudene. Nahajamo pa tudi dvorazrednice, ki imajo manjše število šolagodnih otrok kakor marsikaka jednorazrednica. Vendar je pa opravilna doklada sedaj za vse jednorazrednice jednaka. Deloma se je skušala krivica s tem poravnati, da so se taka mesta uvrstila v III. plačilni razred. Kako pa v bodoče, kadar se uvede, personalni plačilni zistem, za kojega se v teku cele razprave ogrevamo? Mislim, da ne bi bilo napačno, ako bi se za jednorazrednice določilo v interesu šole takole:

- a) Učitelji na takih jednorazrednicah, ki štejejo nad 40 a ne čez 80 šolo obiskujočih otrok, dobé po 5letnem zadovoljivem službovanji na isti šoli 50 gld. opravilne doklade.
- b) Opravilno doklado 50 gld. dobijo takoj učitelji takih jednorazrednic, kjer je število šolo obiskujočih otrok čez 80 a ne čez 160. Ta doklada se poviša po 5letnem zadovoljivem službovanji na 100 gld.
- c) Učiteljem takih jednorazrednic, ki imajo poučevati nad 160 otrok, naj se izplača takoj opravilna doklada 100 gld. Opravilne doklade za dvo- ali trirazredne šole naj bi znašale 100 gld., za štirirazredne 150 in za pet- ali večrazredne šole 200 gld. Približno tako je na Češkem, približno tako tudi na Nižjem Avstrijskem in Moravskem. V teh deželah je šolski zakon zares vzorno sestavljen ter je tudi novejšega izvora in so se tudi učiteljske želje upoštevale. —ič.

Kulturne slike s Kranjskega.

(Spisal Jos. Ciperle.)

22. Priseljevanje tujcev.

Prvá novotarija, koju so vpeljali Franki, in koju so pozneje nadaljevali Nemci na slovenski zemlji, so bili takozvani najemi ali fevdí. Znano je namreč, da je cesarju ali kralju pripal v podjarmljenih deželah ves oni svet, ki je bil pust, ali brez gospodarja. Ta svet je delil potem, kakor in komur ga je hotel. Dajal ga je pa vedno le svojim pristašem, ki so se posebno odlikovali v bojih, ali pa škofom in samostanom. Tako so prišli prvi Franki in Nemci na slovenska tla.